

житті держави, та й самого світу. Він є основним платником податків, займає більшу частину населення України. Держава може посприяти розвитку середнього класу завдяки правильній фіскальній, інвестиційній, освітній та іншим політикам, забезпеченням громадян достойної заробітної платні. Вирішення державою проблеми становлення та розвитку середнього класу дасть можливість забезпечити державу податками, що надходять до державної скарбниці, приростом населення, стабільністю.

1. Близнюк В., Яценко Л. Інтелектуальний потенціал середнього класу в контексті європейської інтеграції України // Україна – НАТО. 2009. № 3. С. 58-67.
2. Соколик М. Підвищення заробітної плати як фактор формування середнього класу в Україні // Економіст. 2005. №7. С. 30.
3. Центр Разумкова. Середній клас – передумова демократичної перспективи України. – Національна безпека і оборона. 2008. №7. С. 2-4.

**Земелько Данило Олександрович**  
курсант факультету підготовки фахівців  
для підрозділів кримінальної поліції  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ

## **ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Як розвиток будь-якого мистецтва, так і розвиток нашого менталітету (як певний психотип етносу/народу/нації) та правової обізнаності формувалися не одразу, а через тернистий шлях довжиною в роки. Мистецтво ми маємо берегти та примножувати, так має бути і з правовою обізнаністю. І, в першу чергу, ми маємо знати через які перепони на шляху нам довелось пройти у процесі отримання власної державності і які ми долатимемо далі для побудови демократичного суспільства, а також правової держави, оскільки, це і буде запорукою вдалої модернізації і розвитку вже існуючих надбань.

Проблема розвитку та формування громадського суспільства фактично є вічною, як кінцева мета цивілізаційного розвитку. Проте в нашому випадку, на ньому є і дуже спірні негативні проміжки, найтрагічнішим з яких є період Радянського Союзу, коли Україна входила до цього об'єднання упродовж 1923 – 1991 років. За цей значний час зросло не одне покоління українців, вихованих в межах радянської ідеології з відповідним набором соціально-психологічних штампів, які проявляються не лише у мисленні, а навіть у політичній дії/активності (наприклад: «вибір без вибору») [1]. На мою думку, саме перебування у Радянському союзі головним чином негативно вплинуло на

менталітет українців щодо формування саме громадянського, а не «комуно-соціалістичного» суспільства. А саме можна виділити такі основні критерії:

- Нав'язування «сталінської ідеології» (майже тотальна ізоляція Радянського Союзу від інших держав, що викликало дефіцити продукції та уповільнений громадянський розвиток);
- Конституція, яка діяло лише формально (як може розвиватися громадське суспільство без демократії);
- Політика розвитку країни через важку промисловість (необхідність кадрів на заводах, популярніша технічна освіта ніж юридична);
- Тотальні репресії по відношенню до «інакомислячих» (прикладом можуть бути Шестидесятники, велика кількість української інтелігенції яка була репресована) .
- Тотальний контроль та ідеологізація над сферами культури, освіти і, навіть, релігії (відсутність альтернативних джерел інформування/отримання знань для населення).

У результаті вищезазначеного, вже у незалежній Україні, є велика кількість юридично не обізнаних людей, які навіть не усвідомлюють у цьому власну потребу. Вони або не знають своїх прав та не можуть їх, відповідно, захистити/відстояти, або (що гірше) знають лише їх, забуваючи про наявність обов'язків, що, у свою чергу, створює напруженість у суспільстві та конфліктність між громадянами та державною владою. У політичній сфері суспільства, це ускладнює можливість аналізу та прийняття вірне рішення щодо реалізації власного права обирати та бути обраним. Звертаючи увагу лише на передвиборну агітацію та гучні обіцянки, а не на політичні програми партій і, тим більше, на можливості їх реалізації, громадянин перетворюється на об'єкт для легкої маніпуляції збоку політичних гравців.

Це підтверджується, нещодавно проведеним опитуванням Київським Міжнародним інститутом соціології, яке встановило, що 37% опитаних не визначилися, за кого голосувати на парламентських виборах, 38,3% – за кого на президентських виборах. При цьому в опитуванні щодо виборів до парламенту 5% українців викреслили б усі партії, чи зіпсували б бюлетень, а 16,7% – не брали б участь у голосуванні. Водночас, під час опитування щодо виборів президента 5,5% українців заявили, що викреслили б усіх кандидатів чи зіпсували б бюлетень, а 15,2% – вирішили, що не брали б участь у голосуванні [2]. Тобто близько половини громадян, не готові реалізовувати право голосу доцільно, або і взагалі.

Виходячи з вищезазначеного, а також враховуючи інші об'єктивні фактори (економічна ситуація, збройний конфлікт, геополітичні протистояння та ін.) можемо відмітити, що ключовою проблемою є саме соціально – психологічний аспект формування громадянського суспільства, який полягає у:

- Нездатності українців на рівні свідомості до закріплення думки, що ми дійсно здатні до інсталяції громадянського суспільства в нашій державі;
- Неусвідомленість українським народом тієї соціальної цінності, яку

несе громадянське суспільство для подальшого розвитку держави;

- Проблеми з само ідентифікацією українського суспільства і політикуму зокрема;

- Відсутність в межах держави умов, що є необхідними для формування громадянського суспільства [3].

Проте ситуація не є безнадійною, хоча і не вирішується у короткостроковій перспективі. Так, для покращення політичного клімату і рівня політичної культури в Україні необхідно покращити рівень юридичної обізнаності громадян, агітувати та створювати умови для отримання вищої освіти молоддю в Україні, створення умов для подолання трудової міграції, інноваційний розвиток освіти і сфери послуг, а також стимулювання у суспільстві розуміння ролі науки та політологічних знань зокрема. Все це має відбуватися у тісному взаємозв'язку з вагою цінності власного голосу, власної думки та політичної участі.

Доки саме суспільство не буде прагнути до освіти та науки, ним будуть лише вдало маніпулювати.

1. Утвердження сталінського тоталітарного режиму в Україні. Масові репресії [Електронний ресурс] – Режим доступу - [http://pidruchniki.com/1582082744776/istoriya/utverdzhennya\\_stalinskogo\\_totalitarnogo\\_rezhi\\_mu\\_ukrayini\\_masovi\\_represiyi](http://pidruchniki.com/1582082744776/istoriya/utverdzhennya_stalinskogo_totalitarnogo_rezhi_mu_ukrayini_masovi_represiyi)

2. Соціологічний аналіз виборців [Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=730&page=2>

3. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні у період незалежності. Соціально – психологічний аспект [Електронний ресурс] – Режим доступу - [http://mainarovich.blogspot.com/2011/10/blog-post\\_10.html](http://mainarovich.blogspot.com/2011/10/blog-post_10.html)

**Золотухіна Аліна Сергіївна**  
курсант Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – кандидат юридичних наук*  
**Кононець Віта Петрівна**

## **ВИЛУЧЕННЯ ЗБРОЇ У ОСОБИ, ЩО ВЧИНИЛА НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ**

Відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», прийнятого на початку грудня 2017 року, за вчинення насильства в сім'ї передбачено позбавлення волі на строк до шести місяців.

Упродовж 2017 року до Національної поліції надійшло понад 110 тисяч заяв, повідомлень про вчинені правопорушення та інші події, пов'язані з